

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.8(153).21
УДК 35.083.33-028.1

Слухенська Р.В.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини
Буковинський державний медичний університет,
Литвинюк Н.Я.
асистент кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Буковинський державний медичний університет,
Бамбурак В. Б.
викладач вищої категорії, керівник фізичного виховання
Чернівецький медичний фаховий коледж
Тодераш В.Д.
викладач вищої категорії
Чернівецький медичний фаховий коледж,
Маланій В. І.
викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини
коледжу Буковинського державного медичного університету

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Прогнози щодо особливостей проведення навчального року 2022 – 2023 є різними, тому що ніхто не може передбачити воєнні події та поведінку ворога навіть на кілька наступних годин. В умовах вимушеного переведення навчального процесу на дистанційну форму навчання постало питання вирішення протиріч між традиційною формою (практичний аспект) фізичного виховання студентів у вузі та необхідністю організації цього педагогічного процесу на основі застосування дистанційних освітніх технологій. Нині можемо сказати, що принаймні певна частина українських вищих начальних закладів буде мати дистанційну форму навчання, оскільки великий відсоток закладів не мають належним чином впорядкованих та надійного укриття, частина – зруйновано, частина перебуває у зоні бойових дій, відтак певна кількість, на жаль, уже на окупованих територіях. Обговорено специфіку організації дистанційного навчання предмету «Фізична культура» в умовах вимушеного дистанційного навчання або частково дистанційного навчання, охарактеризовано деталі проведення практичних занять у системі Google meet, визначено особливості підсумкового контролю з дисципліни. Розглянуто елементи розробленої моделі реалізації освітніх програм дисциплін циклу «Фізична культура та спорт» з урахуванням застосування електронного навчання та дистанційних освітніх технологій.

Ключові слова: війна, фізична культура, дистанційне навчання, практичні заняття, психо-фізичне здоров'я.

Slukhenska R., Litvinyuk N., Bamburak V., Toderash V., Malanii V. Organization of teaching of the discipline "physical culture and sports" in the conditions of distance education. Forecasts regarding the specifics of the academic year 2022-2023 are different, because no one can predict military events and the behavior of the enemy even for the next few hours. In the conditions of the forced transfer of the educational process to a distance form of education, the question arose of resolving the contradictions between the traditional form (practical aspect) of physical education of students at the university and the need to organize this pedagogical process based on the use of distance educational technologies. Currently, we can say that at least a certain part of Ukrainian higher primary institutions will have a distance form of education, since a large percentage of institutions do not have properly organized and reliable shelter, some are destroyed, some are in the war zone, so a certain number, unfortunately, already in the occupied territories. The specifics of the distance learning organization of the subject "Physical Culture" in the conditions of forced distance learning or partially distance learning were discussed, the details of conducting practical classes in the Google meet system were characterized, and the features of the final control of the discipline were determined. For practical classes at the Bukovyna State Medical University, the basic types of motor activity are determined taking into account the material and technical base: fitness, sports games, general physical training. The elements of the developed model of implementation of educational programs of disciplines of the "Physical culture and sport" cycle were considered, taking into account the use of electronic learning and distance educational technologies.

Keywords: war, physical culture, distance learning, practical classes, psycho-physical health.

Постановка питання. Підвищення ефективності реалізації молодіжної політики; забезпечення високого якості української освіти навіть в умовах повномасштабної війни вимагає від вузів високий рівень залучення у життя студентів, надання не лише якісно насичених за обсягом інформації знання з дисциплін, а також набору освітніх елементів, що розвивають студента в особистісному та соціальному плані, допомагають подолати труднощі психологічних переживань, стресових періодів тощо.

Прогнози щодо особливостей проведення навчального року 2022 – 2023 є різними, тому що ніхто не може передбачити воєнні події та поведінку ворога навіть на кілька наступних годин. Зрештою, нині можемо сказати, що принаймні певна частина українських вищих начальних закладів буде мати дистанційну форму навчання, оскільки великий відсоток закладів не мають належним чином впорядкованих та надійного укриття, частина – зруйновано, частина

перебуває у зоні бойових дій, відтак певна кількість, на жаль, уже на окупованих територіях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні десятиліття активно досліджуються методичні основи дистанційного навчання та розглядаються перспективи дистанційної освіти як провідної. Дотичні теми, такі як способи підвищення ефективності освітнього продукту з використанням інформаційних технологій проаналізовані І. Анісімовим, В. Артеменком, В. Биковим, С. Буртовим та ін. Проте попри на значну добірку досліджень, в Україні досі не функціонує єдина система дистанційної освіти, а сучасна дистанційна підготовка в галузі медицини загалом не практикувалась у загальнонаціональних масштабах.

Метою дослідження є пошук найбільш ефективних шляхів впровадження та реалізації дистанційних технологій у процесі вивчення дисциплін циклу «Фізична культура та спорт» у ВНЗ.

Результати дослідження. До пандемії та війни дистанційні технології в українських вишах застосовувалися в основному при навчанні слухачів курсів підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки кадрів, а також студентів вищих навчальних закладів заочної та очно-заочної форми або які мають обмежені можливості здоров'я. Спочатку епідеміологічна ситуація у світі та в нашій країні, в умовах поширення коронавірусної інфекції у 2020 році, внесла корективи у всі сфери життєдіяльності, у тому числі й у систему освіти. Нині надзвичайно складну ситуацію переживає наша країна через війну, яка просто зупинила усі звичні форми навчання та життя загалом. Дистанційне навчання із допоміжної форми переросло в основну форму взаємодії та контактної роботи зі студентами, практично у всіх освітніх організаціях.

Законодавство відсилає нас до Положення про дистанційне навчання, в якому йдеться про індивідуалізований процес набуття знань, навичок і способів пізнавальної діяльності, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому освітньому Е-середовищі [6]. В умовах вимушеного переведення навчального процесу на дистанційну форму навчання необхідно було вирішити протиріччя між традиційною формою (практичний аспект) фізичного виховання студентів у вузі та необхідністю організації цього педагогічного процесу на основі застосування дистанційних освітніх технологій, а також прагненням стимулювання самостійної фізкультурно-спортивної діяльності студентів з урахуванням індивідуальних рухових можливостей.

Матеріал теоретичного та методико-практичного розділів передбачає оволодіння студентами системою науково-практичних та спеціальних знань, необхідних для розуміння природних та соціальних процесів функціонування фізичної культури суспільства та особистості, вміння їх адаптивного, творчого використання для особистісного та професійного розвитку, самовдосконалення, організації здорового способу життя при виконанні навчальної, професійної та соціокультурної діяльності [3].

Для практичних занять в Буковинському державному медичному університеті визначено базові види рухової діяльності з урахуванням матеріально-технічної бази: фітнес, Спортивні ігри, загальна фізична підготовка.

У процесі самостійних занять студенти вдосконалюють фізичні якості та рухові навички, закріплюють теоретичний та практичний матеріал з предмету, готуються до складання контрольних нормативів. Зміст самостійних занять розробляється з урахуванням фізичної підготовленості конкретного студента [1].

У фізичному вихованні прийнято застосовувати комплексний підхід до формування та розвитку фізичних якостей і рухових навичок, удосконалення фізичної та психологічної підготовки до активної життєдіяльності, формування пріоритетів оздоровчої спрямованості фізичних вправ та забезпечення загального розвитку особистості студента [2].

Розроблена модель реалізації освітніх програм дисциплін циклу «Фізична культура та спорт» з урахуванням застосування електронного навчання та дистанційних освітніх технологій включає:

1). Усі навчальні заняття проводяться із застосуванням сервісів та ресурсів платформи Meet, яку рекомендується використовувати для відео конференцій (лекцій, семінарів, консультацій, установок на практичні заняття тощо).

2). Платформа електронного інформаційно-освітнього середовища Moodle використовується для розміщення навчально-методичних матеріалів (конспекти лекцій та методичні рекомендації щодо організації самостійних занять та відеоконспекти фізичних вправ, зразкові тести та питання до усного та письмового опитування по розділу, зразки «Щоденник самоконтролю», методики виконання функціональних проб, вимоги фізичної та техніко-тактичної підготовленості) збереження робіт студентів, проведення тестових занять та контрольних заходів;

3). Для організації відео конференцій викладач використовує постійний ідентифікатор персональної конференції Усі навчальні заняття проводяться згідно розкладу. Якщо під час пари повідомлено про повітряну тривогу, заняття зупиняється й усі учасники дбають про збереження свого життя на місцях;

4). Викладач заздалегідь планує перебіг заняття, визначаючи регламент проведення. Кожне заняття починається з відео конференції на якій необхідно подати регламент проведення заняття, дати необхідний теоретичний матеріал і завдання, відповісти на питання, що виникають студенті;

5). Необхідність другого, третього тощо підключення (відео конференції) на поточному занятті визначається викладачем залежно від виду заняття та планування його ходу (лекція, семінар, контроль, практика тощо);

6). За відсутності технічної можливості присутності того, хто навчається на занятті в онлайн-режимі, допускається використання практики відео звітів про самостійну роботу за темою заняття.

У період дистанційного навчання з дисциплін циклу «Фізична культура та спорт» для студентів очної та очно-заочної форм навчання передбачається більше інтенсивна самостійна робота:

1) Вивчення навчальної, методичної літератури та рекомендацій у системі Moodle, матеріалів періодичних видань із залученням електронних засобів інформації з питань фізичної культури та спорту для освоєння теоретичної бази дисципліни та організації безпечних умов для самостійної роботи студента [7];

- 2) Виконання письмових тестів та підготовка відповідей на питання теоретичної частини дисципліни;
- 3) Участь у теоретичних опитуваннях під час відео конференцій Meet з викладачами для закріплення пройденого матеріалу;
- 4) Участь у відео конференціях Meet з викладачами для спільного виконання фізичних вправ;
- 5) Підготовка творчих відеоматеріалів, що містять комплекси фізичних вправ та елементи танцювальних рухів під музику;
- 6) Перегляд відеоматеріалів у системі Moodle, що містять комплекси тренувань, складених викладачами, для самостійного виконання студентами фізичних вправ, фіксування власної діяльності на відеоапаратуру та надання педагогам для отримання рекомендацій щодо коригування виконання вправ та організації безпечних умов самостійної роботи [4];
- 7) Ведення щоденника самоконтролю для відстеження самопочуття та прогресу студента, який виконує комплекси вправ;
- 8) Підготовка та здавання нормативів з фізичної та техніко-тактичної підготовленості з використанням відео конференцій Meet.

Відповідно до внесених коректив, підсумковий контроль з дисциплін визначається за такими показниками:

1. Оцінкою за відвідуваність (у т.ч. участь у тренінгах (психофізична підготовка) та у спортивно-масових заходах, що пройшли до періоду пандемії);
2. Оцінкою знань теоретичних, методико-практичних та організаційних основ фізичної культури та спорту (тестування, усне та письмове опитування, експертна оцінка щоденника самоконтролю);
3. Оцінка за результат фізичної підготовленості (здавання нормативів), письмова (творча) робота (для тимчасово звільнених) або облік динаміки зростання фізичної підготовленості (індивідуальний підхід з урахуванням захворювань студентів).
4. Оцінкою за результат техніко-тактичної підготовленості та виконання індивідуального комплексу фізичних вправ.

Умовою допуску до заліку є регулярність відвідування навчальних занять дисциплін циклу «Фізична культура та спорт», що забезпечує фізіологічно та методично виправдане підвищення функціональної та рухової підготовленості. Одним з основних критеріїв ефективності побудови навчального процесу фізичній культурі у ВНЗ є динаміка рівня фізичної підготовленості студентів у процесі навчання [5].

Рівень та динаміка фізичної підготовленості студентів оцінюється на контрольних заняттях – за результатами виконання обов'язкових та додаткових тестів фізичної та техніко-тактичної підготовленості, затверджених кафедрою.

Висновки. Обговорено специфіку організації дистанційного навчання предмету «Фізична культура» в умовах вимушеного дистанційного навчання або частково дистанційного навчання, визначено особливості підсумкового контролю з дисципліни. Доцільно в подальшому провести дослідження на предмет виявлення найбільш сприятливої та універсальної освітньої платформи для дистанційного навчання.

Література

1. Васюк О. Теоретико-методичні аспекти організації дистанційної освіти. Вісник Книжкової палати України. 2011. № 2. С. 30–32.
2. Глазунова О. Г. Принципи формування Академічної хмари сучасного університету на основі відкритих програмних платформ. Інформаційні технології і засоби навчання. Київ, 2014. Том 43. № 5. С. 174-188.
3. Дащук А. М. Дистанційна форма навчання на післядипломному етапі підготовки лікарів: реалії та перспективи. Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку), Тернопіль. 15–16 травня 2014 р. –Тернопіль : ТДМУ. 2014. Т. 2. С. 423–425.
4. Ільницька Г. С., Семашко С. А., Кривенцова О. В. Організація освітнього процесу з фізичного виховання в умовах дистанційної освіти. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Київ, 2021. № 4 (134). С. 55- 60. DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.4(134).13
5. Кустов І. О., Донець А. О., Кузьменко Ю. Я. Дистанційне навчання як сучасна форма навчання студентів. Дистанційне навчання як сучасна форма навчання студентів. Забезпечення якості вищої освіти: збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-методичної конференції, 8-10 квітня, 2020 року, м. Одеса, 2020. С. 481-482.
6. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13/conv#n4>. Київ: Мін-во освіти і науки України, 2013. 6 с.
7. Согоконь О. А., Донець О. В., Гогоць В. Д. Фізичне виховання – дистанційна форма навчання : навчально-методичний посібник. Полтава : Сімон, 2021. 120 с.

References

1. Vasiuk O. Teoretyko-metodychni aspekty orhanizatsii dystantsiinoi osvity. Visnyk Kryzhkovoi palaty Ukrainy. 2011. № 2. S. 30–32.
2. Hlazunova O. H. Pryntsyvy formuvannia Akademichnoi khmary suchasnoho universytetu na osnovi vidkrytykh prohramnykh platform. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. Kyiv, 2014. Tom 43. № 5. S. 174-188.
3. Dashchuk A. M. Dystantsiina forma navchannia na pisliadyplomnomu etapi pidhotovky likariv: realii ta perspektyvy. Dosiahnennia i perspektyvy vprovadzhennia kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu u vyshchykh medychnykh (farmatsevtichnomu) navchalnykh zakladakh Ukrainy: materialy Vseukr. navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu,

prysviachenoї 160-richchii z dnia narodzhennia I. Ya. Horbachevskoho (z dystantsiinym pidiednanniam VM(F)NZ Ukrainy za dopomohoiu videokonferents-zv'iazku), Ternopil. 15–16 travnia 2014 r. –Ternopil : TDMU. 2014. T. 2. S. 423–425.

4. Ilnytska H. S., Semashko S. A., Krivientsova O. V. Orhanizatsiia osvithnoho protsesu z fizychnoho vykhovannia v umovakh dystantsiinoї osvity. Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Kyiv, 2021. № 4 (134). S. 55- 60. DOI 10.31392/NPU-nc.series.15.2021.4(134).13

5. Kustov I. O., Donets A. O., Kuzmenko Yu. Ya. Dystantsiine navchannia yak suchasna forma navchannia studentiv. Dystantsiine navchannia yak suchasna forma navchannia studentiv. Zabezpechennia yakosti vyshchoї osvity: zbirnyk materialiv II Vseukrainskoi naukovo-metodychnoi konferentsii, 8-10 kvitnia, 2020 roku, m. Odesa, 2020. S. 481-482.

6. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy 25.04.2013 № 466 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13/conv#n4>. Kyiv: Min-vo osvity i nauky Ukrainy, 2013. 6 s.

7. Sohokon O. A., Donets O. V., Hohots V. D. Fizyчне vykhovannia – dystantsiina forma navchannia : navchalno-metodychnyi posibnyk. Poltava : Simon, 2021. 120 s.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.8(153).22
УДК 373.015.31:796(73)“195/20”

Турчик І.,
докт.пед.н.,
доцент, професор кафедри теорії та методики фізичного виховання
Дрогобицького державного педагогічного університету імені І.Франка;
Окопний А.
к.фіз.вих. доцент кафедри педагогіки та психології
Львівського державного університету імені І.Боберського
Мацола Н.
ст. викл. кафедри теорії та методики фізичного виховання
Дрогобицького державного педагогічного університету імені І.Франка

ОРГАНІЗАЦІЯ, ЗМІСТОВЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОШКІЛЬНОГО (ІНТРАМУРАЛЬНОГО) СПОРТУ В США

У статті здійснено комплексний аналіз внутрішньошкільного (інтрамурального) спорту у США, як важливої інтегральної складової системи фізкультурної освіти, який сприяє залученню учнів із різним рівнем розвитку рухових умінь і якостей до активної фізичної діяльності у позаурочний час у межах закладу загальної середньої освіти. У процесі проведеного дослідження встановлені особливості організації, змістового й методичного забезпечення інтрамуральних спортивних програм у США. Зокрема детально схарактеризовано системно-логічний процес, починаючи від визначення характеру (спортивна, рекреаційна чи комбінована), критеріїв відбору видів фізичної активності та обсягу інтрамуральної програми і завершуючи її адмініструванням й оцінюванням.

Ключові слова: програма, фізична активність, змагання, школа, особливості.

Turchyk Iryna., Okopnyi Andriy, Matcola Nataliia. Organization, substantive and methodical provision of intramural (intramural) sports in the USA. Today, a comparative rethinking of the historical-pedagogical experience of forming the values of student youth through physical culture and sports in the theory and practice of the developed countries of the world, in particular the USA, is of particular importance. The article provides a comprehensive analysis of intramural sports in the USA as an important integral component of the physical education system, which contributes to the involvement of students with different levels of motor skills and qualities in active physical activity outside of school hours within the general secondary education institution. The study of positive experience in the USA on the mentioned problem is useful, taking into account the need to improve the domestic system of physical education and sports. The purpose of our research is to find out the characteristic features of the organizational, substantive and methodical support for the functioning of the system of intramural sports in the USA based on the analysis of literary sources of scientists. During the study, the following research methods were used: methods of theoretical, retrospective analysis, generalization of data from scientific and methodical literature and official documents. In the process of the conducted research, we established the peculiarities of the organization, content and methodical support of intramural sports programs in the USA. In particular, the system-logical process is described in detail, starting with the definition of the type (character) and scope of the program, types of physical (sports) activity, planning, buildings, equipment and inventory, rules of admission, determination of the winner and awards, accounting, use of modern information technology, medical review and concluding with funding, program support and promotion, arbitration, program administration and evaluation. The participation of schoolchildren in intramural sports programs is based on voluntary principles, and its numerous types are usually recreational or competitive in nature. However, these two important functions of intramural sports can be combined.

Key words: program, physical activity, competition, school, features.

Постановка проблеми. Глобальний характер проблем у галузі фізичної культури і спорту зумовлює потребу пошуку нових альтернативних форм фізичного розвитку учнівської молоді, які спрямовані на формування здоров'язберігаючої компетенції, підвищення рівня рухової активності, формування життєво необхідних умінь і навичок, утвердження духовних орієнтирів, моральних якостей та ціннісних установок [10].